

SHPILEVOI YU. Retrospective analysis and classification of computer-aided designs.

In the conditions of becoming and development of hi-tech informative society a necessity appears for introduction in the uchebno-vospitatel'nyy process of general educational establishments of facilities informatively of communication technologies. A problem of preparation of teacher with the use of facilities of information technologies constantly is in a center attention of research workers.

In the article the necessity of preparation of future teachers of technologies is well-proven to the computer design and planning, a retrospective analysis and classification of computer-aided designs is given as clever combination of possibilities of man and personal COMPUTER, where an user executes operations which require intellectual capabilities, and the personal COMPUTER is tasks, which require high-rate of calculations, visual reflection of information and memorizing of large volumes of information. As a result of such co-operation planning efficiency appears more than sum of job of man and computer performances separately.

Key words: *informative society, informatively of communication technologies, future teacher of technologies, computer-aided designs.*

УДК 378.147

Щербина О. О.

**ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ
НЕМОВНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Глобалізація, розвиток технічних засобів комунікації, дефіцит часу а також утворення міжнародних зв'язків висувають свої вимоги до викладання іноземної мови, зокрема до відбору лексичного матеріалу з огляду на потреби професійної комунікації тих, хто навчається. У статті аналізуються сучасні вимоги до студентів немовних ВНЗ стосовно рівня володіння іноземною мовою, вивчається комунікація у майбутніх фахівців у професійному середовищі, особливості інтелектуальної діяльності студентів на заняттях, також розглядаються можливості лінгвокраїнознавчого підходу у формуванні іншомовної комунікативної компетенції з опорою на інтелектуальні уміння студентів. Зважаючи на відкритість світового ринку праці сьогодні та беручи до уваги високий попит на фахівців різних галузей, зокрема англомовних, автор статті зробила спробу визначити основні тенденції осучаснення та актуалізацію лексичного матеріалу у навчальному процесі.

Ключові слова: *вивчення, іноземна мова, педагогічні особливості, комунікація, компетенція, інтелектуальні уміння.*

Міжнародні контакти і зв'язки України з іноземними державами-партнерами сприяють орієнтації сучасної методики навчання іноземних мов з урахуванням реальних умов комунікації. Реалізація компетентнісного підходу являє собою сукупність загальних принципів визначення цілей, відбору змісту, організації освітнього процесу та оцінка його результатів. В якості результатів навчання розглядається здатність особи діяти в різних проблемних ситуаціях, використовуючи отримані знання, уявлення та

навички. Професійна спрямованість, професійно-орієнтований підхід в навчанні іноземної мови передбачає у студентів формування здібностей іншомовного спілкування в конкурентних професійних, ділових, наукових сферах та ситуаціях з врахуванням особливостей професійного мислення [1, 7]. Крім того, значимість навчання дорослих постійно зростає як в Україні, так і в світі. Вкрай важлива роль відводиться системі навчання дорослих в прогнозах соціального розвитку. В Україні актуальність цього питання викликана необхідністю навчання персоналу підприємств, установ, організацій, потребою професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації або бажанням опанувати новий фах. Особливе місце тут безперечно займає навчання іноземних мов в умовах глобалізації та інтеграції України у світове співтовариство. Сьогодні “в Україні функціонує система неперервної мовної освіти” [2]. Для багатьох людей вивчення однієї або кількох іноземних мов є цілком нормальним закономірним шляхом особистісного зростання та самовдосконалення. Проте разом із цим для фахівців різних сфер у межах професійного розвитку оволодіння іноземними мовами також створює більш широкі перспективи для самореалізації. Таким чином, при викладанні іноземної мови, а також інших навчальних дисциплін, слід сформувати не лише знання, уміння і навички з даного предмету, а і особливо ретельно працювати над створенням, розвитком та удосконаленням “умінь самостійно навчатися”, для чого є необхідними інтелектуальні уміння особистості. І саме тут полягають деякі особливості процесу навчання іноземної мови (другої іноземної мови зокрема), з огляду на складне поєднання мотивації специфічно пізнавальної та мотивації досягнення, а також реалізацію вікових особливостей та “професійних деформацій” у процесі навчання крізь призму мотивації, враховуючи психологічні особливості білінгвізму, інтерференції та позитивного перенесення лінгвістичного досвіду між першою, другою іноземними та рідною мовами. При оволодінні іноземною мовою виконуються мисленнєві операції, також мислення забезпечує перебіг мовлення. Розвиваючи пам'ять, мисленнєві операції, інтелектуальні уміння особистості, досягаємо більш успішного оволодіння іноземною мовою, оскільки саме ці утворення забезпечують процес навчання іноземної мови. У цьому полягає діалектичність зв'язку між мовленням та мисленням. Таким чином, навчаючи мовленнєвої діяльності, ми розвиваємо мислення студентів. Навчальний дисципліна “Іноземна мова” має можливості для формування, розвитку та удосконалення інтелектуальних умінь, як предмет, що забезпечує гуманітаризацію навчання у технічних ВНЗ, гармонізує розвиток особистості не лише за рахунок формування і розвитку мислення через іншомовне спілкування, а й за рахунок збагачення студентів лінгво-країнознавчими, національно-

культурними та історичними відомостями про країну, де говорять цією мовою: США, Канада, Німеччина та ін. Неперервна освіта реалізується лише через особистісні зміни людини, що навчається. Відкинувши твердження про сталість системи знань, прагнучи динамічного та постійного розвитку фахівця, його самовдосконалення та адаптації до умов сьогодення, педагоги вищої школи беруть участь у процесі формування саме такої особистості. Навчальні матеріали, проведення занять у вищих навчальних закладах мають формувати не лише знання, надавши певну інформацію, але й особисті стратегії навчання суб'єктів навчального процесу. Тут важливу роль відіграють особистісні переживання студента.

Оскільки людина, як свідомо істота, у відповідності до своїх потреб ставить собі певні цілі, можна також сказати, що позитивне чи негативне забарвлення емоції визначається співвідношенням між метою та результатом дії.

Різноманітність почуттів залежить від різноманітності реальних життєвих відношень і видів діяльності людини. Характер емоційного процесу залежить також від структури діяльності, тому у людини емоції, що пов'язані з діяльністю, займають особливе місце. Почуття задоволення чи незадоволення з усіма його відтінками та різновидами (почуття успіху, невдачі, тріумфу тощо) пов'язане передусім з ходом та результатом діяльності. При цьому в одних випадках почуття задоволення пов'язане переважно з результатом дії, а в інших – з її перебігом. Проте і тоді, коли це почуття викликане, у першу чергу, результатом діяльності, який переживається емоційно, оскільки усвідомлюється як досягнення по відношенню до діяльності, що його зумовила, сама діяльність не залишається поза емоціями людини. Почуття досягнутого успіху порівняно швидко згасає, і щоразу виникає прагнення нових досягнень, заради яких треба працювати. Так само, коли емоційні переживання пов'язані з процесом діяльності, то радість і захоплення від праці, подолання труднощів, боротьби – не є почуттями, що викликані лише процесом функціонування.

У свою чергу, емоції істотно впливають на хід діяльності. Як форма виявлення потреб особистості, емоції виступають у якості внутрішніх спонукань до діяльності, що виражаються у почуттях, обумовлених реальним ставленням індивіда до оточуючого світу. У психології часто говорять про єдність емоцій, афекту та інтелекту, а, на наш погляд, слід говорити про єдність емоційного і інтелектуального в середині самих емоцій, також як і в самому інтелекті, бо існування інтелектуальних почуттів здивування [3], з яких, за Платоном, починається пізнання, допитливість, почуття сумніву і впевненості у судженні – є доказом взаємопроникнення інтелектуальних та емоційних моментів. Отже, можна говорити про

залежність пізнавальної мотивації студентів від методики викладання навчального предмету та тих завдань, що використовуються на занятті. Незаперечно, що цікаве викладання і навчання з інтересом можна вважати одним із основних критеріїв цінності навчального процесу, у якому відбувається спільна діяльність викладача та студентів.

Таким чином, позитивна мотивація і інтерес до пізнавальної діяльності відіграють значну роль у процесі формування особистості за допомогою навчання, ключовим аспектом у цьому процесі є, на нашу думку, формування інтелектуальної сфери студента.

Питання про те, як саме відбувається формування інтелектуальних умінь у процесі навчання на емоційно-мотиваційній основі, залишається дуже важливим, оскільки саме результати досліджень у цій галузі можуть визначити загальні підходи до формування інтелектуальних умінь на будь-якому навчальному матеріалі. Компетентні фахівці, здатні до саморозвитку, зі сформованою іншомовною комунікативною компетентністю – результат навчання у вищій школі. Досягнення ІКК на рівні кінцевого результату навчання передбачає як наявність мовної компетенції, так і засвоєння значного обсягу позамовної інформації, що вкрай важлива для адекватного спілкування, адже взаєморозуміння неможливе без принципової тотожності стрижневих відомостей учасників комунікативного акту, тема якого – навколишня дійсність. Відмінності у масиві цих даних у носіїв різних мов визначаються матеріальними й духовними умовами існування країн і народів. Тут ідеться про особливості історії, суспільно-економічного ладу, політичної системи тощо. Це умотивовує застосування лінгвокраїнознавчого підходу при навчанні студентів іноземної мови. Звідси – важливість лінгвокраїнознавчого компонента у навчальному процесі ВНЗ загалом.

Особистість з розвиненою інтелектуальною сферою є сьогодні головною дійовою особою педагогічної системи як в Україні, так і за кордоном. Глибокий розподіл та інтелектуалізація праці висуває головну вимогу до фахівця – сформовані інтелектуальні вміння, необхідні для оволодіння новими знаннями. Інтелектуальні вміння – система розумових дій, яка складається з логічних мисленнєвих операцій і сприяє міцному засвоєнню знань. Інтегративні інтелектуальні вміння являють собою складну, відкриту, динамічну систему розумових дій, здатну до саморозвитку та самовдосконалення, що базується на логічних мисленнєвих операціях.

Гуманізація освіти у XXI ст. зумовлює потребу переосмислення цілей, змісту та форм і методів навчання іноземної мови як ефективного засобу спілкування, а ширше – способу міжкультурної комунікації та міжкультурного взаєморозуміння. Особливого значення набуває поглиблене пізнання культури країни носіїв досліджуваної мови. Варто зауважити, що у процесі навчання іноземних мов першорядне місце, крім власне мовлення, слід відвести різнобічному ознайомленню з реаліями тієї країни, мова якої вивчається, оскільки у сучасному глобалізованому мультикультурному світі виникає гостра потреба його адекватного сприйняття як даної реальності.

Метою навчання іноземної мови у вищому навчальному закладі є передусім набуття знань на рівні формування у студентів іншомовних комунікативних умінь та навичок. Проте слід зважати також на потреби, продиктовані сьогоденним відкритим світовим простором професійного спілкування, а саме – засвоєння майбутніми фахівцями конкретних відомостей професійного, лінгвокраїнознавчого, культурологічного, естетичного й іншого характеру. Необхідність пізнання цінностей, що відмінні від рідної національної культури, вимагає уведення у зміст лінгвокраїнознавчого компоненту. Адже одне з практичних призначень навчального курсу “Іноземна мова професійного спрямування” у ВНЗ полягає саме у формуванні здатності і готовності студентів до міжкультурної комунікації. Отже, навчання іноземної мови на рівні вищої освіти зумовлює підхід до її вивчення майбутніми фахівцями не лише як певної лінгвістичної системи, а й засобу міжкультурного спілкування. У такій ролі іноземна мова виступає певним самобутнім інструментом пізнання культури чужої спільноти, зокрема лінгвокультури [4, с. 29; 5, с. 95]. Тому залучення студентів ВНЗ до окресленої культури розглядається як передумова для побудови безпосередніх і опосередкованих мовленнєвих професійних та особистісних контактів з її репрезентантами.

На цьому підґрунті у навчальному процесі можна вдало поєднувати складові країнознавства з мовними явищами. Вони, у свою чергу, виступають не тільки як засіб комунікації, а й спосіб ознайомлення студентів з новою для них дійсністю. Саме такий підхід до навчання іноземної мови у ВНЗ значною мірою забезпечує не лише більш ефективно розв’язання загальноосвітніх, виховних і практичних завдань, а й містить потужні можливості для підтримки позитивної мотивації щодо засвоєння знань та необхідності формування іншомовної комунікативної компетенції [6]. А доступ до культури представників іншого народу безпосередньо залежить від уміння студента читати, а відтак – розуміти, аналізувати прочитане. Іншими словами, іноземна мова як елемент культури постає засобом її пізнання.

Використана література :

1. Лapidус Б. А. Интенсификация процесса обучения иноязычной речи (пути и проблемы) / Б. А. Лapidус. – М., 2010. – 120 с.
2. Проект Концепції мовної освіти в Україні – [http:// mon.gov.ua/index.php/ua/2948-kruglij-stil-z-pitan-kontseptsii-movnoi-osviti](http://mon.gov.ua/index.php/ua/2948-kruglij-stil-z-pitan-kontseptsii-movnoi-osviti)
3. Гончаренко С. Український педагогічний словник / Б. А. Лapidус. – Київ : Либідь, 1997. – 376 с.
4. Саплін Ю. Ю. “Лінгвокультура” як об’єкт когнітивної соціолінгвістики / Ю. Ю. Саплін // Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки. – 2008. – № 4. – С. 29 – 32.
5. Niemeier S. Linguistic and Cultural Relativity – Reconsidered for the Foreign Language Classroom / Susanne Niemeier // Cognitive Linguistics, Second Language Acquisition, and Foreign Language Teaching; [ed. by Michel Achard, Susanne Niemeier]. – Berlin : Gruyter, 2004. – P. 95-108.
6. Ставицька І. В. Іншомовна компетентність: місце дефініції у термінологічному полі сучасних наукових суджень / І. В. Ставицька // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології – № 4(30). – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. – С. 280-286.
7. Наказ МОН №588 від 27.06.2008р. “Щодо видання навчальної літератури для вищої школи” // [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : http://www.mon.gov.ua/images/hryfy/nakaz_mon_588_2008_hryfy.doc

References :

1. Lapidus B. A. Intensifikacija processa obuchenija inozazychnoj rechi (puti i problemy) / B. A. Lapidus. – M., 2010. – 120 s.
2. Proekt Konceptsii movnoi osviti v Ukraїni – [http:// mon.gov.ua/index.php/ua/2948-kruglij-stil-z-pitan-kontseptsii-movnoi-osviti](http://mon.gov.ua/index.php/ua/2948-kruglij-stil-z-pitan-kontseptsii-movnoi-osviti)
3. Goncharenko S. Ukraїns'kij pedagogichnij slovník. / B. A. Lapidus. – Kiїv: Libid', 1997. – 376 s.
4. Saplin Ju. Ju. “Lingvokul'tura” jak ob'ekt kognitivnoi sociolingvistiki / Ju. Ju. Saplin // Derzhava ta regioni. Serija : Gumanitarni nauki. – 2008. – № 4. – S. 29 – 32.
5. Niemeier S. Linguistic and Cultural Relativity – Reconsidered for the Foreign Language Classroom / Susanne Niemeier // Cognitive Linguistics, Second Language Acquisition, and Foreign Language Teaching; [ed. by Michel Achard, Susanne Niemeier]. – Berlin: Gruyter, 2004. – P. 95-108.
6. Stavic'ka I. V. Inshomovna kompetentnist': misce definicij u terminologichnomu poli suchasnih naukovih sudzhen' / I. V. Stavic'ka // Pedagogichni nauki: teorija, istorija, innovacijni tehnologii – № 4(30). – Sumi.: SumDPU imeni A. S. Makarenka, 2013. – S. 280-286.
7. Nakaz MON №588 vid 27.06.2008r. “Shhodo vidannja navchal'noi literaturi dlja vishhoї shkoli” // [Elektronnij resurs] – Dostup do resursu : http://www.mon.gov.ua/images/hryfy/nakaz_mon_588_2008_hryfy.doc

ЩЕРБИНА Е. А. Особенности интеллектуальной деятельности студентов неязыковых высших учебных заведений на занятиях по иностранному языку.

Глобализация, развитие технических средств коммуникации, дефицит времени ставят перед преподавателем иностранного языка новые цели и требования относительно отбора учебного материала, необходимого для осуществления дальнейшего эффективного профессионального общения. Автор статьи анализирует требования современного мира к уровню подготовки студентов неязыковых вузов по иностранному языку, изучает коммуникацию будущих специалистов на профессиональные темы, особенности интеллектуальной деятельности студентов, рассматривает в этом ключе возможности лингвострановедческого подхода к изучению иностранных языков.

Ключевые слова: изучение, иностранный язык, педагогические особенности, коммуникация, компетенция, интеллектуальные умения.

SHCHERBYNA OLENA. Peculiarities of intellectual activities of the non-philology students during the practical training in foreign language.

The contemporary situation of increasing number of international contacts in various areas of human life shows the inevitability of changing the approach to teaching foreign language. Thus development of professional communicative competence is becoming an essential and universal tool for achieving success in professional, productive life. This paper deals with some of the intricacies involved in the study of pedagogical effectiveness in learning foreign language for professional competence. The article analyzes modern requirements to forming linguistic competence, intellectual abilities and communicative competence. The author also focuses on the peculiarities of training the non-philology students for the intercultural communication and essential role of cross-cultural orientation in teaching to meet the modern demands.

Key words: *studying, foreign language, pedagogical features, communication, competence, intellectual abilities.*

УДК 372.833.1:159.9

Юрженко В. В.

**СТРУКТУРУВАННЯ ЗМІСТУ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ “ТЕХНОЛОГІЯ”
ТА ЗАВДАННЯ НОВОГО ЕТАПУ ЇЇ ФОРМУВАННЯ**

Стаття присвячена визначенню позицій щодо системної розробки структурування змісту освітньої галузі “Технологія” в основній школі. У статті концентрується увага на основних принципах відбору змісту навчального матеріалу за віковими показниками і завдань, які будуть стояти у майбутньому перед освітньою галуззю “Технологія”, та позицій щодо створення комплексу певних систем навчання. Реалізації в загальноосвітніх навчальних закладах нових підходів щодо формування інваріантної і варіативної частини програми “Трудове навчання” також знайшли відображення у змісті статті.

Ключові слова: *система, техніко-технологічна культура, освітня галузь “Технологія”, трудове навчання, принципи відбору змісту, вікові показники, комплекс систем навчання.*

Дружина чоловіку по телефону:
У мене комп'ютер не працює.
А кнопку, таку велику, натискала?
Натискала.
А шнур у розетку вставлений?
Зараз візьму ліхтарик і подивлюся...
А ліхтарик навіщо?
Так електрики ж немає...

(Усмішка)

Розміщена в епіграфі усмішка, можливо, виглядає дещо дивно для суто теоретичної статті про системність у підходах до змісту освітньої галузі “Технологія” і предмета “Трудове навчання” для загальноосвітньої підготовки школярів. Але саме недоліки розробки і реалізації цієї галузі і загальноосвітніх предметів, що до неї входять, приводять до таких, дійсно